

besk Amts 2den Valgfreds (Tscherning) hentedes derfra, som vi have hørt af den høitærede Indenrigsminister; jeg skulde derfor have fratalt det Ordet, hvis jeg ikke havde en personlig Bemærkning at gjøre, navnlig med Hensyn til den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 1ste Valgfreds (Nørgaard). Jeg har gjort den Forudsætning, og den staaer jeg ved, at de Mænd, som her i Salen have vedkjendt sig den Ansufelse, at Benyttelsen af denne Læreanstalt vilde være til Skade for Fæstebondestanden, som have udtalt den Ansufelse, at Benyttelsen deraf vilde for de enkelte Mænd af Bondestanden være til Fordærvelse, idet de derved vilde vænne sig til høiere Fordringer i Livet, end de kunde faae tilfredsstillende, at de samme Mænd paa Grund af denne deres Formening maatte føle sig forpligtede til at advare Bondestanden mod at benytte denne Underviisningsanstalt. — Denne Forudsætning har jeg gjort, og dernæst har jeg den Ansufelse, — det kan gjerne være, at jeg tager feil, men det er nu min Ansufelse —, at navnlig disse to Udtalelser ere forkeerte, og saa har jeg vedkjendt mig den Forudsætning, at Bondestanden om nogle Aar ad Erfaringens Vej vil komme til Erkjendelse af, hvad der er det Rigtige, altsaa — da jeg nu troer, at disse Ansufelser ere forkeerte — vil komme til Erkjendelse af, at disse Ansufelser ere forkeerte. Jeg troer derfor, at den ærede Rigsdagsmand for Viborg Amts 1ste Valgfreds (Nørgaard) ikke har havt Grund til at værges sig eller Andre imod, hvad jeg har yttret. Han blandede rigtignok nogle private Uttringer ind i sit Foredrag; det vil imidlertid formodentlig snart blive forelagt Thinget til Afgjørelse, om hans Grundansufelse om Principet for Brokornets Afløsning er rigtig eller ikke (Nørgaard): Det har jeg ikke talt et Ord om!).

Tscherning: Hvad det ærede Medlem fra Viborg Amts 1ste Valgfreds (Nørgaard) angaaer, skal jeg ikke imødegaae hans Grunde, siden han stemmer Nei; jeg skal bære Alt, hvad han med Urette har sagt om mig, at jeg nemlig ikke vilde Dplysningen paa Landet; jeg vil netop Dplysning paa Landet, det er det, jeg arbejder for; men jeg skal, som sagt, bære hans

haarde Ord, siden han stemmer med mig (En Stemme: det gjør han ikke; han vil ikke stemme!). Naar ja, saa stemmer han altsaa ikke imod mig; det er allerede meget vundet. Sid blot alle de andre Herrer vilde beslutte sig til ikke at stemme imod mig! Det samme ærede Medlem har stillet i Udsigt, at han ved en sildigere Leilighed maaskee kunde komme til at stemme for noget Lignende; hvilke Grunde, der skulde føre ham dertil, kan jeg ikke have nogen Mening om. — Jeg har faaet en Understøttelse fra den ærede næstsidste Taler, (Jacobsen), som er mig meget vigtig. Han sagde nemlig, at han ogsaa var af den Overbeviisning, at den Organisation, man gav denne Skole, ikke var den heldigste, men at der kunde være andre Forbindelser, i hvilke man paa en heldigere Maade kunde give Underviisning i de samme Fag. Det er netop min Paastand; der er kun eet Middel, hvorved man kan naae dette, og det er ved at stemme mod denne Lov. — Det laa tydeligt for i den modberede Dagsorden, som igaar blev foreslaaet, at idetmindste Ingen af dem, der stemme med mig, ere imod, at der endogsaa for Statens Regning, i Forbindelse med de bestaaende Underviisningsmidler, gives Enhversomhelst Leilighed til at skaffe sig en grundig Indsigt i de Videnskaber, hvorpaa mange practiske Fags Udvikling beroer; det er tværtimod os, der forlange, at de Instituter, som staae i Spidsen for Videnskabelighedens Udbredelse her i Landet, Universitetet og hvad dermed staaer i Forbindelse, skulle — og dertil have vi nylig voteret 30,000 Rd. som Haandpenge — skaffe tilveie Underviisningsanstalter, tilgængelige for den hele Befolkning, saaledes at en med sund Forstand og almindelige Skoleindsigter udrustet ung Mand, paa enhver Tid af hans Livsbane, kan møde ved denne Underviisning og tilegne sig deraf saameget, som han paa enhver Tid er istand til at gjøre og vil gjøre, han gjøre det ved et Ophold i kortere eller længere Tid ved disse Anstalter, altsom det behager ham, og at han kan indrette sig efter at følge visse enkelte Forelæsninger og Dvælses og ikke alle. Det har Ingen af os indvendt Noget imod; tværtimod vi have opmuntret dertil, og vi have modsat os den Indretning, som man her gjør,